

L'entitat presenta a la consellera d'Ensenyament, Irene Rigau, el treball titulat *El sistema educatiu a Catalunya. Recuperar el prestigi social*

La Societat d'Estudis Econòmics elabora un estudi sobre el sistema educatiu a Catalunya

- L'estudi, editat per Foment del Treball, aborda l'anàlisi del model educatiu i dels actors que intervenen en el sistema. Alhora, aboca una atenció especial al model universitari i es pregunta sobre el pes que tenen i han de tenir l'emprenedoria i la innovació en el sistema educatiu
- Es tracta de l'estudi fruit d'un cicle de jornades de debat realitzades entre l'octubre de 2012 i el maig de 2013 i que va comptar amb la participació d'Albert Aixelà, Sergi Biosca, Alba Cabañas, Agustí Colomines, Josep Ferrer Llop, Maria Dolors Giner, Salvador Guillermo, Enric Roca, Manuel Rosillo i Joan Ridao

Barcelona, 19 de febrer de 2014

"El sistema educatiu a Catalunya. Recuperar el prestigi social analitza, a Catalunya, la connexió entre educació i ocupació, una qüestió complexa i plenament rellevant", detalla el president de la Societat d'Estudis Econòmics, **Ramon Adell**. Es tracta de l'estudi que, amb aquest títol, ha elaborat i publicat la Societat d'Estudis Econòmics fruit d'un cicle de jornades de debat realitzades entre l'octubre de 2012 i el maig de 2013 i que va comptar amb la participació d'Albert Aixelà, Sergi Biosca, Alba Cabañas, Agustí Colomines, Josep Ferrer Llop, Maria Dolors Giner, Salvador Guillermo, Enric Roca, Manuel Rosillo i Joan Ridao.

La coordinadora de l'estudi ha estat M. Carme Riera i Prunera qui, en el preàmbul del treball, assegura que la Societat ha volgut posar **"sobre la taula un dels temes més importants perquè una societat moderna i desenvolupada continuï endavant (...).El sistema educatiu és essencial a l'hora que qualsevol societat avanci, però alhora no està exempt de dificultats i, per això, cal aprofundir-hi i fer-ho amb amplitud de mires i responsabilitat de país"**. La Societat ha presentat els resultats de l'estudi a la consellera d'Ensenyament, **Irene Rigau**, en el marc d'una trobada en què, a la seu de Foment del treball, han participat els membres de la Societat, els participants en les sessions de treball que han donat llc a l'estudi i la pròpia consellera.

L'estudi, editat per Foment del Treball, aborda l'anàlisi del model educatiu i dels actors que intervenen en el sistema. Alhora, aboca una atenció especial al model universitari i es pregunta sobre el pes que tenen i han de tenir l'emprenedoria i la innovació en el sistema educatiu. Com fa palès la introducció d'aquest estudi, el debat sobre l'educació **"és un debat que ja fa molt de temps que dura i sobre ell se n'ha parlat i investigat a bastament. De fet, estudis anteriors (...) han posat de manifest que el nivell de competències adquirides pels estudiants està en general per sota del nivell exigint a la feina. I si el sector empresarial continua queixant-se de la mala formació dels nous treballadors que els arriben, resulta evident que hi ha alguna cosa que no s'ha analitzat o no s'ha acabat de fer prou bé si sobre la qual cal incidir amb més rotunditat i precisió"**.

L'estudi *El sistema educatiu a Catalunya Recuperar el prestigi social* clou amb un compendi de les actuacions, problemes i solucions que l'anàlisi ha detectat:

ABC DE LES ACTUACIONS-PROBLEMES-SOLUCIONS

1 ACTITUD I MOTIVACIÓ

Superar la desafecció mitjançant estímuls de tot tipus tant als alumnes com al professorat.

Augmentar la implicació dels alumnes. Creació d'un entorn estimulants i agradable. Implicar més la societat. Reconeixement dels qui ho fan bé.

Crear incentius per al professorat per fer activitats diferents. En funció dels resultats dels alumnes, participació en activitats i projectes. Vincular mèrits, triennis, a activitats d'innovació, participacions diverses, nous projectes plantejats...

Encomanar la il·lusió. Cal que creiem en allò que fem i transmetre-ho.

2 ADMINISTRACIÓ

Menor intervenció. Independència del cicle polític. Evitar la càrrega ideològica a les lleis educatives. Consens i pacte d'estabilitat entre partits.

Col·laboració entre departaments d'educació, universitat, indústria i treball.

Reducció burocràtica: tràmits, actuacions, canvis, convenis de pràctiques...

Planificació segons la singularitat del territori.

Millora del nivell d'informació i la difusió de les experiències i centres d'èxit.

Política universitària de cohesió del territori desencertada.

Major coordinació de les diferents etapes del sistema educatiu.

3 CENTRES

Augmentar el nivell de descentralització i autonomia pedagògica i disciplinar. Professionalitzar i estabilitzar els equips docents i la direcció. Intercanvis amb altres direccions (nacionals i internacionals).

Millora del reconeixement i la difusió de les accions exitoses.

Tria del projecte educatiu i curricular adaptat a l'alumnat i a la zona i entorn social on està ubicat el centre. Elaboració del «full de ruta» de cada centre. Tria dels professors.

Valoració heterogènia dels resultats en funció del nivell inicial i de l'entorn de cada escola.

4 CONTINGUTS

Reduir la pressió sobre els continguts. Cal que passem de centrar-nos a transmetre a centrar-nos a practicar. El coneixement també ha de deixar lloc a les habilitats. Ensenyar a saber, a pensar i a actuar. Reduir el grau de detall curricular.

Avaluar més que per continguts, per allò que s'ha après: adquisició d'habilitats i coneixements. Valorar els resultats de manera heterogènia: en funció del nivell inicial i l'entorn de cada escola.

5 DIFUSIÓ

Donar a conèixer les experiències positives i exitoses, els canvis, les iniciatives que s'estan duent a terme, els centres que ho fan, etc.

Reconèixer les tasques de cada col·lectiu.

Reconèixer públicament i explícitament els centres amb bons resultats.

Difondre la despesa, els costos de desaprofitement, etc

6 EMOCIONS. PAPER DESTACAT DINS DE L'APRENTATGE

Fomentar les capacitats emocionals i fer guanyar autoconfiança a l'alumne. Creure en l'alumne per aprofitar al màxim les seves capacitats.

Fomentar expectatives positives als alumnes. Eliminar-los la idea que no poden fer determinades coses, reforçant l'autoestima. Ensenyar a aprendre del fracàs. Ensenyar-los a ser autònoms.

Entendre els professors com a agents del canvi, fent que els alumnes creguin en el seu potencial i talent.

Reforçar la seguretat individual.

7 EMPRESA

Incrementar la implicació i participació en el sistema educatiu. Necessitat d'una detecció més ràpida i sistemàtica de les necessitats de formació dels treballadors. Millorar l'explicitació de la demanda i la comunicació amb l'Administració.

Manca de participació en les decisions estratègiques del país. Manca d'ambició i de visió a llarg termini. Millora del coneixement del que es pot fer la universitat (formació, recerca).

Participació en l'oferta formativa, especialment la formació professional.

Especial atenció i paper de les PIMEs.

Tesis realitzades parcialment a les empreses. Treballs de fi de grau i tesis doctorals que tractin temàtiques pròpies de la realitat econòmica i empresarial del país.

8 ENTORN SOCIAL

Incrementar la presència als mitjans i difusió a la xarxa. Cal que els diferents aspectes educatius tinguin més visibilitat.

Incrementar la consideració social de l'educació i dels professionals.

Augmentar la relació escola-societat. Reforçar la figura de l'emprenedor/empresari.

Revaluar el llenguatge empobrit per l'excessiva simplificació. Necessitat de recuperar debats a prime time.

9 EXCEL·LÈNCIA

Institucionalització i reconeixement públic de la feina ben feta i l'excel·lència. Introducció d'incentius per potenciar-la. Fixació d'objectius de màxim èxit educatiu, no pas de mínims.

Implementar la manera que facilitin l'excel·lència. Amb l'actual sistema resulta molt difícil excel·lir.

10 FINANÇAMENT

Vinculació parcial del finançament als resultats obtinguts.

Escoles: incentius i millora del finançament en funció de l'acompliment dels objectius plantejats per als alumnes (avaluació externa depenent dels objectius de cada centre).

Millorar el seguiment dels recursos assignats a cada centre.

Crear incentius a la universitat en funció del grau d'inserció laboral, del grau d'adequació dels estudis a la feina que es desenvolupa, de la internacionalització, etc.

Compartir les despeses de R+D+i amb les empreses.

Establir més contacte amb el teixit empresarial.

11 FORMACIÓ PROFESSIONAL

Revaloritzar-la i posar-la al nivell de la resta de països de la Unió Europea. Difusió del valor i la importància a nivell de les escoles (xerrades, orientació, etc.) i a nivell dels mitjans de comunicació.

Incrementar el percentatge de població activa amb un nivell de formació professional mitjana i superior.

Elaboració dels continguts dels plans d'estudi a nivell sectorial (empreses); organització a nivell intersectorial; i gestió a nivell de centres.

Respostes més ràpides a necessitats puntuals.

Necessitat de més independència de la resta del sistema educatiu.

Estades del professorat a empreses per posar-se al dia.

12 FORMACIÓ DEL PROFESSORAT

Sistema de pràctiques després del màster per als professors de primària i secundària.

Elevats coneixements curriculars i pedagògics. Increment del nivell d'exigència.

13 FAMÍLIA

Incrementar la relació família-centre escolar. Fomentar els programes família-escola.

Atenció al consum cultural. Reforç de la lectura.

Increment de la qualitat i del temps dedicat als nens.

Implicació i foment dels valors. Responsabilitat en l'educació dels nens i joves.

14 GOVERNANÇA UNIVERSITÀRIA

Certa descentralització de les decisions. Incrementar la flexibilització de les estructures i reglaments.

Més independència de l'Administració. Augmentar la professionalització de la gestió.

Redefinició de les funcions de la junta de govern i del consell social. El consell social ha de posar en contacte la universitat amb les empreses i facilitar l'obtenció de finançament extern.

Presència de membres i supervisors externs. Major exigència en el retiment de comptes.

Increment de la transparència. Agilitat en la presa de decisions.

15 HABILITATS

Desenvolupar les habilitats bàsiques. Només després vindran les secundàries.
Saber triar bé les competències i les actituds a potenciar: iniciativa, creativitat, autonomia, emprenedoria, etc. i trobar incentius per potenciar-les i reforçar-les.

16 IDIOMES

Metodologia d'ensenyament més aplicada.
Introducció d'assignatures en anglès amb professors amb molt bon domini de la llengua.

17 JOC I EXPERIMENTACIÓ. TREBALL EN EQUIP

L'aprenentatge en el món actual s'ha d'assolir basant-se en experimentar, provar, etc. en veure com es fa, més que en un mer aprenentatge teòric.
Els alumnes han de fer més activitats conjuntes d'aprenentatge. L'ensenyament està excessivament focalitzat en els coneixements. Cal reduir la pressió sobre els continguts i focalitzar-nos més en l'experimentació i la pràctica.

18 LABORALITZACIÓ DEL PROFESSORAT

Repensar un cert nivell de desfuncionització del professorat.
Nou estatut del funcionari.

19 LLENGUATGE: CONSOLIDACIÓ DE LA LECTURA I LA PARLA

Cal posar atenció al dèficit d'expressió de bona part dels estudiants, fomentant la lectura i dedicant més temps a l'escriptura i a l'expressió oral.
Introducció de l'oratória: debats, presentacions, etc.

20 MESTRES I PROFESSORS

El mestre com a facilitador. Els continguts són arreu i per tant la seva tasca no és transmetre coneixements, sinó facilitar l'aprenentatge.
Més capacitat de canvi i adaptació; implementació de novetats i activitats. Treball en equip: corporatiu i col·laboratiu.
Elevat grau de proactivitat: implicació en el sistema educatiu.
Reducció de les dificultats per implementar novetats, innovacions, etc. especialment de procedència interna. Els professors han de col·laborar en el disseny de les estratègies d'actuació i cal proporcionar-los incentius per fer-ho.

21 OCUPABILITAT

Manca d'absorció dels graduats per part del sistema.
Manca d'encaix entre allò que s'estudia i el que l'empresa demana: «paradoxa de l'ocupació»

22 ORIENTACIÓ I ATENCIÓ PERSONALITZADA

Personal, acadèmica, professional, especialment a partir de tercer de l'ESO.
Professionals especialment preparats que s'hi dediquin. Incrementar l'atenció individualitzada a nens i joves amb dificultats de seguiment i als que tenen més aptituds.
Destinar-hi més recursos econòmics i personals.

23 OFICIS I PROFESSIONS

Necessitat de potenciar-los durant tot el sistema educatiu, fomentant-los en les primeres etapes de l'ESO i adequar-los constantment a les necessitats canviants de la societat.

24 PROFESSORAT UNIVERSITARI

Establiment de vincles amb l'empresa: estades a les empreses pre i postdoctorals.

Increment del reciclatge del professorat. Canvi del sistema d'incentius pel professorat: materials versus intel·lectuals. Excessiva especialització.

Necessitat de millora en la formació pedagògica i general. Increment de la motivació docent.

Elaboració dels programes per part del catedràtic. Seguiment, tutorització i assessorament per part dels catedràtics i professors sèniors dels professors novells.

Estades de reciclatge en empreses.

25 RECERCA

A nivell universitari però també a nivell escolar.

Cooperació entre universitats i centres de recerca amb l'empresa privada. Generació de sinergies. Cal que es comparteixin despeses amb el teixit empresarial.

26 SELECCIÓ DEL PROFESSORAT

Canvi en l'accés i avaluació del funcionariat. Increment de la nota de tall. Mèrits basats en coneixements, capacitats, aptituds i actituds més que en l'antiguitat.

Atreure i seleccionar els millors de cada àrea. Avaluació prèvia de competències bàsiques: escriptura, expressió oral, etc.

27 SEGMENTACIÓ I PERSONALITZACIÓ

Agrupació homogènia per projectes, motivacions, interessos.

Paper de la neurociència en l'aprenentatge: acomodar ritme i processos a cada individu.

Personalització de currículums en funció de les motivacions i les habilitats personals.

Recursos i incentius per als alumnes diferenciats.

Diferenciació de currículums. Diversificació d'itineraris (amb l'ajuda de les TIC).

28 SISTEMA D'APRENTATGE D'ALTERNANÇA TENDINT AL DUAL

Pràctiques a empreses. Incrementar l'aprenentatge dual: classes teòriques i tallers a empreses, dins del sistema dual de formació professional.

Programes-tallers conjunts amb empreses. Major implicació del teixit empresarial.

29 TECNOLOGIA

Eina per adquirir destreses i habilitats, que no estigui buida de continguts. Introducció de les TIC amb prou planificació i coneixement per part dels professors.

Paper destacat en la personalització del ritme i dels continguts.

30 UNIVERSITAT

Formar per actuar i emprendre. Millor reconeixement de la docència.

Noves carreres docents heterogènies que superin l'homogeneïtzació.

Excessiva orientació cap a l'ocupació? Aliena a les necessitats de la societat?

Barreja entre disciplines bàsiques i professions. Manca de col·laboració amb l'empresa privada.

Pocs alumnes en ensenyaments científics: trobar incentius per incrementar-los.
Mapa de titulacions amb excessives duplicitats. Proliferació excessiva d'estudis: dispersió i desaprofitament de recursos.
Política d'especialització i competició internacional, no a nivell nacional. Fer nivells de facultats per catalogació i rànquings en cas que en tinguem diverses i no hi hagi flexibilitat pels canvis.
Noves titulacions. Aules virtuals. Millora del retiment de comptes.
Excessivament allunyada dels debats socials.

31 VALORS: REFORÇAR-LOS

Formar ciutadans savis i crítics, que valorin l'esforç i no es perdin en la immediatesa.
Reforçar molt especialment l'exigència, la responsabilitat i l'esforç.
Formar per saber aprendre, saber pensar i saber actuar (intel·ligència executiva).

